

УДК 346.7:72

DOI 10.36919/3041-1149(Print).5.2024.30-38

Б. В. Богданець,

аспірант кафедри права,

ПВНЗ «Європейський університет»

email: bbohdanetsj@e-u.edu.ua

ORCID 0009-0004-1435-2637

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЕКСПЕРТІВ БУДІВЕЛЬНИХ

У наведеній статті розглядається спектр питань, пов'язаних з процесом прийняття рішень експертами будівельними та наслідками їхніх дій. Особлива увага приділяється проблемі залежності експертів від зацікавлених сторін та їхнього впливу на об'єктивність прийняття рішень. Виявлено, що чинне законодавство не враховує навантаження на спеціалістів, які здійснюють перевірку проєктної документації.

У статті пропонується запровадити концепцію нового порядку здійснення експертизи проєктної документації, яка буде спрямована на забезпечення об'єктивності експертної діяльності. Для цього потрібно запровадити зміни в законодавстві та впровадити нові підходи до організації роботи з перевірки проєктної документації.

Наведено приклади запровадження в Україні сучасних технологій з автоматизованого вибору фахівців. Висловлено переконання в доцільності створення нового програмного сервісу в складі Єдиної державної системи у сфері будівництва – автоматизованого розподілу проєктної документації між експертами. Запропоновано створити апеляційну комісію, до якої можна буде оскаржити рішення експертів. Зазначено, що обмін інформацією між учасниками процесу проведення експертизи має здійснюватися виключно через електронний кабінет.

У статті наводяться переваги запровадження висвітленої концепції. Враховуючи ці аспекти, закликаємо до широкого обговорення запропонованих ідей серед зацікавлених сторін. Метою дискусії є вдосконалення процесу проведення експертизи проєктної документації, дотримання вимог безпеки та якості будівельних проєктів.

Ключові слова: експерт, експертиза, експертна організація, ЄДЕССБ, незалежність, об'єктивність, автоматизований розподіл, проєктна документація.

Постановка проблеми та її актуальність. Зазначена стаття дає змогу продемонструвати проблематику відсутності на законодавчому рівні ефективних механізмів забезпечення неупередженості експертів будівельних. Крім того, **метою цього дослідження** є висвітлення пропозиції із запровадження нової концепції порядку проведення експертизи проєктної документації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Діджиталізація є світовим трендом. Уникнення фізичних контактів з особами, які приймають важливі рішення, мінімізує можливість системної корупції в будь-якій галузі. Сфера містобудування не є виключенням. Питання цифровізації будівельної галузі досліджували Ю. М. Туровець, І. В. Поповиченко, О. О. Квасніцька, О. А. Гусар та ін. Однак недостатньо приділялось уваги можливості зміни правової моделі проведення експертизи проєктної документації, використовуючи інформаційні технології, з метою забезпечення незалежності експертів будівельних.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінюючи рівень корупції, бізнес зазначає, що найбільш корумпованими сферами в Україні є митниця, земельні відносини, містобудування, а також будівництво великих інфраструктурних об'єктів [13, п. 1.2]. Історично склалося, що навколо будівельної галузі об'єднуються впливові люди та вкладають у неї достатньо значні кошти. Експертиза проєктної документації є безпосереднім чинником, який визначає вартість

виконання будівельних робіт. Отже, зацікавлені сторони можуть спробувати використовувати свої повноваження для тиску на експертів та експертні організації, що здійснюють перевірку проектної документації. Існує значна ймовірність того, що такі дії націлені на отримання рішень, які не відповідають правовим нормам. Унаслідок цього виникає ситуація, коли неупереджений експерт стає зайвим для експертної організації та фактично втрачає можливість займатися своєю професією. Виконання експертом своїх повноважень без належної перевірки проектної документації призводить до багатьох негативних наслідків. Серед них можна виокремити завищення цін на будівельні матеріали, обладнання, виконання робіт, надання послуг, а також невідповідність об'єктів будівництва основним вимогам до будівель і споруд.

Показовими є ситуації, які висвітлені на вебсайтах видань «Дзеркало тижня» [1; 18] й «Український репортер» [4]. Зокрема, журналісти Ю. Ніколов та А. Сорока проаналізували звіти 59 експертних організацій за перший півріччя 2023 року [1]. Їхнє дослідження показало, що в деяких з експертних організацій існує значне навантаження на одного експерта в місяць. Наприклад, за другий квартал 2023 року усереднений показник навантаження на одного експерта в одній з експертних організацій становить 44,8 звіти на місяць.

Нами проведено аналізування персонального складу експертів експертних організацій, які мають право здійснювати експертизи проектів будівництва. Зазначений реєстр розміщений у вільному доступі на офіційному вебсайті Мінінфраструктури [20]. Дослідження вказало, що деякі особи одночасно введені до складу експертів більше 10 експертних організацій. Існуюча система проведення експертизи проектної документації не враховує рівень навантаження на експертів.

Будівельні експерти не належать до державних службовців чи посадових осіб органів місцевого самоврядування. Враховуючи, що зазначені фахівці надають публічні послуги, вони прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [8, с. 277–278; 12, ст. 3]. Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» експертам, як і іншим особам, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону, заборонено використовувати свої службові повноваження чи становище, а також пов'язані з ними можливості для отримання неправомірної вигоди для себе або інших осіб [8, с. 277–278; 12, ст. 22]. Крім того, вони зобов'язані вживати відповідних заходів для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів [8, с. 277–278; 12, ст. 28–29].

Рішення, які приймають будівельні експерти, мають вирішальне значення для початку будівництва багатьох об'єктів. Від їхньої доброчесності залежить безпека та комфорт майбутніх будівель і споруд. Якщо експерти діють чесно й неупереджено, вони забезпечують високу якість будівництва та відповідність проектів усім потрібним стандартам і нормативам. Недотримання законодавчих вимог або використання свого службового становища з корисливою метою може призвести до суттєвих негативних наслідків, охоплюючи будівництво об'єктів, які не відповідають встановленим вимогам безпеки та якості. Доброчесність будівельних експертів є ключовим чинником, що впливає на якість і безпечність експлуатації майбутніх об'єктів нерухомості. Тому важливо створити на законодавчому рівні механізми, за допомогою яких здійснюватиметься ефективний контроль за професійною діяльністю експертів, а також які гарантуватимуть незалежність експертів, зокрема фінансову.

Вважаємо, що для забезпечення об'єктивності результатів експертизи зацікавлені сторони повинні бути позбавлені теоретичної можливості впливати на формування складу експертів, які перевірятимуть проектну документацію. Тобто експерти будівельні мають здійснювати незалежну професійну діяльність [8, с. 277–278; 9, ст. 14].

Національне законодавство встановлює незалежність як принцип діяльності досить широкого кола суб'єктів, зокрема суддів, адвокатів, аудиторів [2]. Варто зазначити, що принцип незалежності вказаних вище суб'єктів розкривається профільними законами докладно й багатоаспектно [2].

Про механізми забезпечення незалежності експертів будівельних у законодавстві, зокрема законах України «Про регулювання містобудівної діяльності» та «Про архітектурну діяльність», не згадується.

З метою забезпечення неупередженості експертів і належної якості проведення експертизи проєктної документації пропонуємо розробити нову правову модель порядку проведення експертизи проєктної документації. Передбачається, що вона буде заснована на використанні програмного сервісу для автоматизованого розподілу проєктної документації на будівництво між експертами в складі Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. Остаточне впровадження цієї системи є одним з ключових завдань Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки [1, п. 3.5.1].

На сьогодні в Україні запроваджено декілька автоматизованих систем з вибору фахівців за професійною ознакою для виконання певного виду робіт за принципом випадковості. До них можна віднести автоматизовану систему з відбору кандидатів на призначення арбітражного керуючого у справах про банкрутство [14] й автоматизовану систему документообігу суду [15].

Запровадження таких систем дає змогу значно зменшити ризики корупції та іншого протиправного впливу на діяльність спеціалістів, професійні рішення яких є надзвичайно важливими. Цифровізація нищить корупцію на всіх рівнях, оскільки прибирає людський чинник і створює однакові можливості для всіх [17].

Враховуючи позитивну практику діджиталізації, рекомендуємо схожий принцип поширити на порядок проведення експертизи проєктної документації на будівництво.

Як зазначає у своєму дослідженні О. О. Квасніцька, тенденція на оптимізацію нормативно-правового матеріалу свідчить про бажання держави запровадити умови потужної підтримки бізнесу, ліквідувати регуляторні бар'єри у сфері господарювання [5].

У разі реалізації запропонованої нами концепції такі нормативно-правові акти потребуватимуть скасування або зміни:

- Закон України «Про архітектурну діяльність» [11];
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» [16];
- Порядок ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 р. № 681 [3];
- Порядок формування та ведення переліку експертних організацій, що здійснюють експертизу проєктів будівництва, затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 15.08.2017 № 204, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18 вересня 2017 р. за № 1141/31009 [10].

Нижче наводимо концептуальне бачення функціонування системи автоматизованого розподілу проєктної документації на будівництво між експертами, архітекторами та фахівцями для проведення її експертизи. Відповідно до рішення Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Верховної Ради України від 15.03.2023 (протокол № 114) створено Робочу групу Комітету з розробки проєкту Містобудівного кодексу України [19]. Вважаємо за доцільне, щоб запропонована модель стала основою для розроблення проєкту Містобудівного кодексу України.

Для проведення експертизи проєктної документації замовник через електронний кабінет Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (далі – ЄДЕССБ) повинен звернутися до однієї з експертних організацій, яка відповідає оновленим вимогам, визначених центральним органом виконавчої влади, до компетенції якого віднесено формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, нормування у будівництві, містобудування, просторове планування територій та архітектури. Форма такої заяви має визначатися Порядком ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. Експертна організація перевіряє, згідно із законодавством, наявність:

- документів, що підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
- зареєстрованого в ЄДЕССБ завдання на проєктування;
- зареєстрованих у ЄДЕССБ містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки;
- зареєстрованих у ЄДЕССБ технічних умов;
- зареєстрованих у ЄДЕССБ дозволів, погоджень і висновків органів охорони культурної спадщини;

- висновку з оцінки впливу на довкілля;
- розрахунку класу наслідків (відповідальності);
- зареєстрованої в ЄДЕССБ проєктної документації.

У разі якщо перераховані документи відповідають вимогам законодавства, експертна організація через електронний кабінет ЄДЕССБ розміщує оголошення про проведення експертизи проєктної документації серед спеціалістів (експерт будівельний, архітектор, фахівець за відповідною спеціалізацією), які здійснюють незалежну професійну діяльність. В оголошенні обов'язково зазначаються:

- напрями експертизи;
- спеціалісти (експерт, архітектор, фахівець за відповідною спеціалізацією), яких потрібно залучити для проведення експертизи, класу наслідків (відповідальності) об'єкта будівництва;
- винагорода, яка передбачена кожному експерту, архітектору, фахівцю, яка не може бути меншою, ніж розрахункова згідно з окремою розробленою методикою;
- строк проведення експертизи;
- термін підтвердження намірів щодо проведення експертизи.

Форму такого оголошення пропонується визначити в Порядку ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

Після отримання через електронний кабінет ЄДЕССБ від експертів, архітекторів і фахівців відповідного підтвердження для проведення експертизи проєктної документації здійснюється її автоматизований розподіл між спеціалістами за такими правилами:

- із загального переліку експертів, архітекторів і фахівців, які підтвердили намір щодо проведення експертизи, визначаються спеціалісти, які мають статус чинного кваліфікаційного сертифіката станом на дату проведення автоматизованого розподілу;
- для експертів, архітекторів і фахівців, які підтвердили намір щодо проведення експертизи та мають статус чинного кваліфікаційного сертифіката станом на дату проведення автоматизованого розподілу, здійснюється розрахунок навантаження за окремою спеціалізацією;
- серед експертів, архітекторів і фахівців, які підтвердили намір щодо проведення експертизи та мають статус чинного кваліфікаційного сертифіката станом на дату проведення автоматизованого розподілу (з урахуванням навантаження), здійснюється визначення спеціалістів за принципом випадковості.

Правила розрахунку коефіцієнтів навантаження за окремою спеціалізацією експерта, архітектора та фахівця потрібно визначити в Порядку ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

Водночас у разі корегування проєктної документації, на яку вже отримувалася експертний звіт, експерти, архітектори та фахівці, які такий звіт підписували, повинні мати першочергове право на виконання експертизи корегування цієї проєктної документації. Аналогічне правило першочерговості пропонується поширити на проведення експертиз наступних стадій проєкту й окремих черг (пускових комплексів) проєктної документації на будівництво. У разі відмови експерта, архітектора або фахівця, які раніше проводили експертизу, їхньої хвороби, визнання їх безвісно відсутньою особою, смерті, що підтверджується документально, або через позбавлення їх відповідних повноважень визначення нового експерта, архітектора або фахівця відбувається за допомогою системи автоматизованого розподілу.

Експерт, архітектор і фахівець упродовж трьох робочих днів після їхнього обрання системою автоматизованого розподілу (за принципом випадковості) повинні надати своє підтвердження про можливість проведення експертизи проєктної документації. Ненадання такого підтвердження у встановлений строк має вважатися добровільною згодою на відмову експерта, архітектора або фахівця від проведення експертизи. Заміна експертів, архітекторів і фахівців, визначених автоматизованою системою, можлива лише в разі їхньої хвороби, визнання безвісно відсутньою особою або смерті, що підтверджується документально, позбавлення повноважень, за рішенням апеляційної комісії щодо потреби в заміні експерта, архітектора й фахівця або за власним бажанням експерта, архітектора та фахівця. Така заміна здійснюється з використанням системи автоматизованого розподілу.

Пропонується, щоб апеляційна комісія утворювалася центральним органом виконавчої влади, до компетенції якого віднесено формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, нормування в будівництві, містобудування, просторове планування територій та архітектури. У разі подання апеляційної скарги перебіг строків проведення експертизи має призупинятися.

До складу апеляційної комісії пропонується ввести:

- двох представників центрального органу виконавчої влади, до компетенції якого віднесено формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, нормування у будівництві, містобудування, просторове планування територій та архітектури. Водночас один з них є секретарем апеляційної комісії, який не має права голосу щодо ухвалення рішення;

- одного представника центрального органу виконавчої влади, до компетенції якого віднесено реалізацію державної політики у сфері, згідно з якою подано апеляцію;

- одного представника базової організації в будівництві, яка є розробником державних або галузевих будівельних норм, щодо застосування норм яких подано апеляцію;

- одного представника технічного комітету стандартизації, який є розробником національних стандартів, щодо застосування норм яких подано апеляцію (у разі якщо апеляція стосується національних стандартів, обов'язковість яких визначена Законом України «Про будівельні норми»);

- трьох атестованих осіб, які мають чинний кваліфікаційний сертифікат згідно із спеціалізацією та класом наслідків експерта, на дії якого подано апеляцію.

Вибір атестованих осіб, які входять до складу апеляційної комісії, визначається автоматизованою системою за принципом випадковості серед атестованих осіб, які надали свою згоду через електронний кабінет ЄДЕССБ про бажання брати участь в апеляційних комісіях.

Центральний орган виконавчої влади, до компетенції якого віднесено формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, нормування в будівництві, містобудування, просторове планування територій та архітектури, впродовж п'яти робочих днів з наступного робочого дня після надходження апеляційної скарги через електронний кабінет ЄДЕССБ здійснює випадковий вибір атестованої особи, використовуючи систему автоматизованого розподілу апеляційних скарг. Після того, як автоматизованою системою здійснено вибір атестованої особи щодо розгляду конкретної апеляційної справи, такий експерт упродовж двох робочих днів повинен підтвердити в електронному кабінеті ЄДЕССБ можливість участі в апеляційній комісії. У разі відсутності такого підтвердження автоматизований розподіл здійснюється повторно та в аналогічному порядку. Після надання підтвердження атестованими особами в електронному кабінеті ЄДЕССБ про можливість участі в апеляційній комісії центральний орган виконавчої влади, до компетенції якого віднесено формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, нормування в будівництві, містобудування, просторове планування територій та архітектури, впродовж п'яти робочих днів повідомляє через електронний кабінет ЄДЕССБ членів апеляційної комісії, заявника й експерта, щодо якого подано апеляцію, про дату, час, місце розгляду апеляційної скарги. Центральний орган виконавчої влади, до компетенції якого віднесено формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, нормування в будівництві, містобудування, просторове планування територій та архітектури, повинен забезпечити трансляцію засідання апеляційної комісії в прямому ефірі та можливість дистанційної участі в такому засіданні членів апеляційної комісії, заявника, експерта, щодо якого подано апеляцію, та громадськості. Оголошення про проведення засідання апеляційної комісії повинно бути опубліковане в спеціально відведеному для таких оголошень розділі на офіційному вебсайті центрального органу виконавчої влади, до компетенції якого віднесено формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, нормування в будівництві, містобудування, просторове планування територій та архітектури, не пізніше ніж за три робочих дні до початку проведення такого засідання.

Водночас важливо, щоб до складу апеляційної комісії як атестованих осіб не могли бути обраними особи, які є:

- працівниками центрального органу виконавчої влади, до компетенції якого віднесено формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, нормування в будівництві,

містобудування, просторове планування територій та архітектури, або підприємств установ та організацій, які входять до його сфери управління;

- працівниками центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері, згідно з якою подано апеляцію, або підприємств установ та організацій, які входять до сфери управління такого центрального органу виконавчої влади;
- працівниками або членами базової організації в будівництві, яка є розробником державних або галузевих норм, щодо застосування норм яких подано апеляцію;
- представниками або членами технічного комітету стандартизації, який є розробником національного стандарту, щодо застосування норм якого подано апеляцію;
- працівниками розробника проєктної документації або особою, яка розробляла проєктну документацію, щодо експертизи якої подано апеляцію;
- близькими особами членів апеляційної комісії;
- інші особи, у яких виникає реальний або потенційний конфлікт інтересів.

Особи, яких передбачено ввести до складу апеляційної комісії, повинні надати своє підтвердження, що вони відповідають вищезазначеним вимогам і в них відсутній інший конфлікт інтересів.

Пропонується, щоб апеляційна комісія вважалася правосильною за присутності всіх членів комісії. За результатом розгляду апеляційної скарги апеляційна комісія більшістю голосів виносить одне з таких рішень:

- відсутні підстави для заміни експерта у зв'язку з правильним застосуванням ним державних, галузевих будівельних норм, національних стандартів і нормативно-правових актів;
- відсутні підстави для заміни експерта у зв'язку з тим, що існує колізія в застосуванні державних, галузевих будівельних норм, національних стандартів і нормативно-правових актів. Водночас апеляційною комісією надається роз'яснення щодо правильного трактування норм, відповідно до застосування яких подано апеляцію;
- наявні підстави для заміни експерта у зв'язку з неправильним застосуванням ним державних, галузевих будівельних норм, національних стандартів або нормативно-правових актів. Водночас апеляційною комісією надається роз'яснення щодо правильного трактування норм, відповідно до застосування яких подано апеляцію.

Якщо впродовж місяця з моменту утворення апеляційної комісії вона не винесла рішення, то склад такої комісії повинен бути розпущений і впродовж десяти робочих днів має бути створено нову апеляційну комісію. До її складу не можуть входити особи, через відсутність яких попередня апеляційна комісія не набула статусу правосильної.

Обмін інформацією між користувачами системи автоматизованого розподілу проєктної документації на будівництво між експертами, архітекторами та фахівцями з метою проведення її експертизи пропонується здійснювати виключно через електронний кабінет ЄДЕССБ.

З метою уникнення корупційних ризиків і можливості зловживання повноваженнями потрібно закріпити імперативну норму щодо недопущення здійснення розподілу проєктної документації для проведення її експертизи без використання системи автоматизованого розподілу, крім випадків, передбачених цією концепцією. До одного з таких випадків пропонується віднести проведення експертизи проєктної документації, яка містить інформацію з обмеженим доступом.

За протиправне втручання в роботу системи автоматизованого розподілу проєктної документації на будівництво між експертами, архітекторами та фахівцями з метою проведення її експертизи повинна передбачатися відповідальність у порядку, визначеному законом.

Висновки. Враховуючи вищевикладене, запропонована нами процедура здійснення експертизи проєктної документації зменшить можливості для системної корупції, забезпечить рівні умови для здійснення підприємницької діяльності, встановить однакові можливості для зайняття професійною діяльністю, сприятиме незалежності прийняття рішень спеціалістами, а також забезпечить належний рівень безпеки будівель і споруд.

Зазначена ідея підлягає обговоренню серед широкого кола осіб: державних інституцій, девелоперів, експертних організацій, експертів та інших сторін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ніколов Ю., Сорока А. Вікно у світ корупції на ринку будівельної експертизи / Дзеркало тижня. Mirror Weekly. URL : <https://zn.ua/ukr/anticorruption/vikno-u-svit-koruptsiji-na-rinku-budivelnij-ekspertizi.html>
2. Данілов А. Незалежність як принцип діяльності арбітражного керуючого. *Право України*. 2018. № 2018/05. С. 252. URL : <https://doi.org/10.33498/louu-2018-05-252>
3. Деякі питання забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва : постанова Кабінету Міністрів України від 23.06.2021 № 681. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/681-2021-п#Text>
4. Журналісти вивели на чисту воду «сірих» експертів у будівництві (+відео) / Український репортаж. URL : <https://ukrreporter.com.ua/business/zhurnalisty-vyvely-na-chystu-vodu-siryh-ekspertiv-u-budivnytstvi-video.html>
5. Квасніцька О. Дозвільні правовідносини у сфері містобудування в умовах цифровізації та лібералізації економіки. *Право України*. 2023. № 2023/08. С. 124. URL : <https://doi.org/10.33498/louu-2023-08-124>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 – 212-24) : Кодекс України від 07.12.1984 № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
7. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
8. Перспективи правового розвитку цифровізації проведення експертизи проєктної документації. *Актуальні шляхи вдосконалення українського законодавства* : зб. тез наук. доп. і повідомл. XVIII Всеукр. науково-практ. конф. вчен., практикуюч. юристів, аспірантів та студентів, м. Харків, 18 листоп. 2023 р. Харків, 2023. С. 277–278. URL : http://legalclinic.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/konf_yurydklynka_2023.pdf
9. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
10. Порядок формування та ведення переліку експертних організацій, що здійснюють експертизу проєктів будівництва : наказ М-ва регіон. розвитку, буд-ва та житлово-комун. госп-ва України від 15.08.2017 № 204. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-17#Text>
11. Про архітектурну діяльність : Закон України від 20.05.1999 № 687-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text>
12. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
13. Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки : Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>
14. Про затвердження нової редакції Положення про автоматизовану систему з відбору кандидатів на призначення арбітражного керуючого у справах про банкрутство : постанова Вищ. госп. суду України від 14.07.2016 № 8. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008600-16#Text>
15. Про затвердження Положення про автоматизовану систему документообігу суду. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0025414-15#Text>
16. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
17. Цифрова Україна: які сервіси будуть доступні в Дії до 2023 року / Новини України та Світу. Головні і останні новини. NV. URL : <https://nv.ua/ukr/opinion/diya-yaki-servisi-zapustyat-do-2023-roku-novini-ukrajina-50144572.html>
18. Ніколов Ю. Корупцію у будівельній експертизі вирішив «очолити» нардеп від «Слуги народу» / Дзеркало тижня. Mirror Weekly. URL : <https://zn.ua/ukr/anticorruption/koruptsiyu-u-budivelnij-ekspertizi-virishiv-ocholiti-nardep-vid-sluzhi-narodu.html>
19. Про створення Робочої групи Комітету з розробки проєкту Містобудівного кодексу України / Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. URL : <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/43383.pdf>
20. Перелік експертних організацій / Міністерство інфраструктури України. URL : <https://mtu.gov.ua/content/perelik-ekspertnih-organizacij.html>

REFERENCES

1. Nikolov Yu., Soroka A. Vikno u svit koruptsii na rynku budivelnoi ekspertyzy / Dzerkalo tyzhnia. Mirror Weekly. URL : <https://zn.ua/ukr/anticorruption/vikno-u-svit-koruptsiji-na-rinku-budivelnoji-ekspertizi.html>
2. Danilov A. Nezalezhnist yak pryntsyp diialnosti arbitrazhnogo keruiuchoho. *Pravo Ukrainy*. 2018. № 2018/05. S. 252. URL : <https://doi.org/10.33498/louu-2018-05-252>
3. Deiaiki pytannia zabezpechennia funktsionuvannia Yedynoi derzhavnoi elektronnoi systemy u sferi budivnytstva : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 23.06.2021 № 681. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/681-2021-n#Text>
4. Zhurnalisty vyvely na chystu vodu «sirykh» ekspertiv u budivnytstvi (+video) / Ukrainskyi reporter. URL : <https://ukrreporter.com.ua/business/zhurnalisty-vyvely-na-chystu-vodu-siryh-ekspertiv-u-budivnytstvi-video.html>
5. Kvasnitska O. Dozvilni pravovidnosyny u sferi mistobuduvannia v umovakh tsyfrovizatsii ta liberalizatsii ekonomiky. *Pravo Ukrainy*. 2023. № 2023/08. S. 124. URL : <https://doi.org/10.33498/louu-2023-08-124>
6. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (statti 1 – 212-24) : Kodeks Ukrainy vid 07.12.1984 № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
7. Kryminalnyi kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
8. Perspektyvy pravovoho rozvytku tsyfrovizatsii provedennia ekspertyzy proiektnoi dokumentatsii. *Aktualni shliakhy vdoskonalennia ukrainskoho zakonodavstva* : zb. tez nauk. dop. i povidoml. XVIII Vseukr. naukovo-prakt. konf. vchen., praktykuiuch. yurystiv, aspirantiv ta studentiv, m. Kharkiv, 18 lystop. 2023 r. Kharkiv, 2023. S. 277–278. URL : http://legalclinic.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/konf_yurydklynyka_2023.pdf
9. Podatkovi kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
10. Poriadok formuvannia ta vedennia pereliku ekspertnykh orhanizatsii, shcho zdiisniuiut ekspertyzu proektiv budivnytstva : nakaz M-va rehion. rozvytku, bud-va ta zhytlovo-komun. hosp-va Ukrainy vid 15.08.2017 № 204. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-17#Text>
11. Pro arkhitekturnu diialnist : Zakon Ukrainy vid 20.05.1999 № 687-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text>
12. Pro zapobihannia koruptsii : Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1700-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
13. Pro zasady derzhavnoi antykoruptsiinoi polityky na 2021–2025 roky : Zakon Ukrainy vid 20.06.2022 № 2322-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>
14. Pro zatverdzhennia novoi redaktsii Polozhennia pro avtomatyzovanu systemu z vidboru kandydativ na pryznachennia arbitrazhnogo keruiuchoho u spravakh pro bankrutstvo : postanova Vysshch. hosp. sudu Ukrainy vid 14.07.2016 № 8. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008600-16#Text>
15. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro avtomatyzovanu systemu dokumentoobihu sudu. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0025414-15#Text>
16. Pro rehuliuвання mistobudivnoi diialnosti : Zakon Ukrainy vid 17.02.2011 № 3038-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
17. Tsyfrova Ukraina: yaki servisy budut dostupni v Dii do 2023 roku / Novyny Ukrainy ta Svit. Holovni i ostanni novyny. NV. URL : <https://nv.ua/ukr/opinion/diya-yaki-servisi-zapustyat-do-2023-roku-novini-ukrajina-50144572.html>
18. Nikolov Yu. Koruptsiu u budivelnii ekspertyzi vyrishyv «ocholyty» nardep vid «Sluhy narodu» / Dzerkalo tyzhnia. Mirror Weekly. URL : <https://zn.ua/ukr/anticorruption/koruptsiyu-u-budivelnij-ekspertizi-virishiv-ocholiti-nardep-vid-sluhi-narodu.html>
19. Pro stvorennia Robochoi hrupy Komitetu z rozrobky proektu Mistobudivnogo kodeksu Ukrainy / Komitet z pytan orhanizatsii derzhavnoi vlady, mistsevoho samovriaduvannia, rehionalnogo rozvytku ta mistobuduvannia. URL : <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/43383.pdf>
20. Perelik ekspertnykh orhanizatsii / Ministerstvo infrastruktury Ukrainy. URL : <https://mtu.gov.ua/content/perelik-ekspertnih-organizacij.html>

B. V. Bohdanets. USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES AS A METHOD OF ENSURING THE INDEPENDENCE OF CONSTRUCTION EXPERTS

This article discusses a range of issues related to the decision-making process of construction experts and the consequences of their actions. Particular attention is paid to the problem of experts' dependence on stakeholders and their influence on the objectivity of decision-making. It is found that the current legislation does not take into account the workload of specialists who review design documentation. This can lead to underestimation of certain aspects and errors in addressing the safety and efficiency of construction. The author expresses the position that construction experts should not be dependent on the influence of stakeholders, but should carry out independent professional activities.

The author proposes to introduce the concept of a new procedure for the examination of design documentation, which will be aimed at ensuring the objectivity of expert activity. This requires legislative changes and the introduction of new approaches to organising the work of design documentation review.

Examples of the introduction of modern technologies for the automated selection of specialists in Ukraine are given. The author is convinced that it is expedient to create a new software service as part of the Unified State Electronic System in the Construction Sector – automated distribution of design documentation between experts. It is proposed to create an appeal commission to which the decisions of experts can be appealed. It is noted that the exchange of information between the participants in the examination process should be carried out exclusively through an electronic cabinet.

The article outlines the advantages of introducing the concept described above. Given these aspects, the author calls for a broad discussion of the proposed ideas among stakeholders. The purpose of such a discussion is to improve the process of design documentation examination, and design documentation compliance with safety and quality requirements for construction projects.

Keywords: expert, examination, expert organisation, USESCS, independence, objectivity, automated distribution, design documentation.